

שאול אגרנוב ז"ל

16.9.2002 – 4.4.1930

באתר האינטרנט של התאחדות מגדלי בקר, יומן השבוע ידיעות לציבור הבוקרים מיום שלישי ה-17.9.02 אנו קוראים: שאול אגרנוב ז"ל נפטר כצדיק ביום כיפור והיום בשעה 17:00 יובא למנוחות בכפר ורבורג.

שאול ניהל את אגודת 'השרות' במשך עשרות שנים והוביל אותה בנחת רוח תוך שמירת יחסים מעולים עם המזריעים והרפתנים.

יהי זכרו ברוך
יוסי מלול
 מזכיר ה'התאחדות'

ללויה הגיעו ידידים וחברי משפחה, וכן חברים לעבודה ב'השרות', ובענף הרפת ו'התאחדות מגדלי בקר'. שאול היה פעיל שנים בכפר במשקו שלו ברפת בכפר ורבורג, והן במוכירות והנהלת הכפר. כן היה פעיל בתנועת המושבים. שאול ושרל'ה שהמשיכו את משק קודקין בנו רפת גדולה שכבר בשנת 1960 נחלבו בה כ-60 פרות עם תנובת חלב גבוהה.

שרל'ה ושאול והילדים חיו בהרמוניה יחד עם הוריה של שרל'ה במשק קודקין כשהבית תמיד פתוח לאורחים ולפעילים, ובית חם הן לילדים והן להוריה של שרל'ה.

על הקבר הרענן אומרת, נפרדת, ומספידה את שאול מיכל בשם הילדים והנכדים וכל בני ביתם:

"אבא,

איך אפשר להיפרד ממך, איש יקר? אבא גדול, חם וחכם, חבר ויועץ, סבא שקולות הילדים תמיד נעמו לך. דלת ביתך שתמיד היתה פתוחה לכולם היא כמו ליבך שתמיד היה בו מקום לעוד מישהו. הרופאים אמרו שיש לך לב ענק והם לא ידעו עד כמה...

תמיד היית לנו מורה, חוכמת החיים שלך והרגישות הרבה שלא מצאנו בשום מקום אחר

כבר חסרים לנו. בכל עניין מצאנו אצלך אופטימיות, תקווה, דרך. תמיד מתבל הכל עם חיוך בבדיחה ודברי חוכמה.

אומרים ששאול שלנו הוא מלח הארץ הזאת, דור תש"ח שנלחם ונפצע, אחוות לוחמים היא דבר ייחודי שמי שלא חווה לא יידע. כך אמרת לפני כמה ימים, יחד עם החובה לתרום. שאול הוא איש דיבור כך אומרים, והם לא יודעים עד כמה הציבור חשוב לו – אם זה במושב, ב'השרות', במייסדים, בצבא או בכל מקום אחר בו תרמת את חלקך. אנחנו רוצים שתדע שאנו גאים בך ואוהבים אותך.

אהבת את אמא אהבת אמת ומותה פגע בך, עכשיו אתה איתה כמו שרצית. מתת כמו שרצית, חיית כמו שרצית ולנו נותרו הזכרונות מיד חמה ומלטפת.

"איפה ישנם עוד אנשים כמו האיש ההוא כתבו גם עליך, אבא, תמיד זכרת את כולם, ועכשיו כולם זוכרים אותך".

מיכל

אז ארבעים חמישים פרות, פעיל בוועדות הבקר האזוריות והוועדות הארציות המקצועיות. ב-1965 כבר ורבורג הצטרף ל'שרות להזרעה' ושאל נכנס להנהלת 'השרות' והיה חבר במזכירות הפעילה שניהלה וניווטה את התפתחות מכון ההזרעה. משנת 1974 כש'השרות' עבר מבית-דגן למשכנו החדש ליד חפץ חיים, שאל נכנס לתפקיד מנכ"ל של השרות כשהוא גם חבר פעיל בהנהלת ההתאחדות. בשני תפקידים אלה בלט בחוכמת החיים שלו ובנסיונו הציבורי ותרם רבות בשני המוסדות. ב'השרות' בניהול השוטף היה אבא לכל פניה וכל בעיה.

שאל לא למד לימודים אקדמיים היה בעל חושים חדים להתפתחויות והטכנולוגיה בענף ובמדע. שאל בליווי של שמחה ידידיה נתנו את הגיבוי הציבורי היומיומי לבניית האתר של 'השרות להזרעה' ליד חפץ חיים. שאל כמנכ"ל נתן גם גיבוי ודאג למימון העברת השימוש מזרמה טריה לזרמה קפואה, תמך ומימן את הקמת בנק הזרמה, דחף בנושא מיכון ספר העדר, הן מיחשוב עבודת ספר העדר והן בדיקות ביקורת החלב באמצעות "המילק סקנר". שאל גם הספיק בסוף דרכו המקצועית ללוות את התחלת המיפוי של גנום הבקר הישראלי.

שאל ידידי וחברי תחסר מאד לי ולנו ולעובדי 'השרות להזרעה' וחברייך וידידיך 'בהתאחדות מגדלי בקר' תחסר חוכמת החיים, והעצה הנכונה בחיך והבדיחה בזמן.

לאודי, מיכל, שי, ערן ובני ביתם והנכדים, זכיתם באב לא רגיל ומיוחד.

שאל, קשה הפרידה שבאה עלינו בחטף שאתה עדיין במלוא יכולתך המחשבתיית. השארת אחרייך משפחה מלוכדת ונהדרת, ומוסד בית השרות להזרעה המתפקד נפלא.

שלום חבר ונזכור אותך תמיד,
דני (דן קלי)

על הקבר הטרי ביום הלוייה אותו פקדו כל עובדי 'השרות להזרעה' הקריא יוני את דבריו של דן קלי:

שאל ידידי!

כשאני בביקור בהולנד הגיעה אלי הידיעה הקשה שאתה כבר לא איתנו. לפני נסיעתי ביקרתי אצלך בבית החולים ובבית מספר פעמים וכששחררת מבית החולים הביתה, הילדים ואני האמנו שעברת את המשבר.

ערב יום כיפור מהולנד הרמתי טלפון לאחל לך צום קל, שוחחנו כחצי שעה בטלפון נשמעת ערני, מלא חיות ואמרתי לך בטלפון שאתה נשמע מצויין ובריא. סיפרת שאתה עומד לעבור בדיקה אצל הקרדיולוג ביום חמישי ה-18.9 והבטחתי לך שבערב אחרי הבדיקה אני אצלך בכפר ורבורג.

סיפרת על הלוייה הממלכתית שערך אירגן במסגרת תפקידו בצבא ליוסי לפר ז"ל, דיברנו גם על פוליטיקה, ועוד ועוד. מובן שלקראת הסוף היו גם מספר בדיחות.

שאל, לא היה צל צילו של מחשבה שזו שיחתנו האחרונה. וקשה לי לכתוב אליך כמי שהיה ולא יכול להקשיב, לענות לדברי, להסכים או לא להסכים, להחליף מילים, דעה, בדיחה, כפי שנהגנו במשך למעלה מחמישים וחמש שנות הכרות, וחברות איתך ועם שרל'ה ומאוחר יותר גם עם הילדים שהגיעו לעולם, והנה אני יושב ומעלה קווים לדמותך.

מספר מילים על עבודתו הציבורית של שאל בענף הבקר. על שאל המושבניק, הרפתן, האב, הסב, הפעיל במושב כפר ורבורג, בתנועת המושבים יספרו אחרים.

שאל ליווה את ענף הרפת כל חייו. בתחילה כרפתן, עם רפת מצטיינת וגדולה במושבים של

לשאל

חברים רבים התקבצו ללוות אותך בדרכך האחרונה. אני עומד כאן בשמם של כל חבריך ממקום העבודה שחיית ליווית ונשמתי אותך כ- 25 שנה - "השרות להזרעה מלאכותית" שלימים הפכה להיות "שיאון". אנחנו כאן עומדים עצובים, עצובים מאד. נלקח מאתנו מנהל שברבות הימים הפך להיות חבר של כל אחד מעובדינו. אתה ליווית את כל השמחות וכל האבלות של כל משפחה ומשפחה מאתנו. ידעת תמיד ממי לדרוש וממי לבקש כך שהעבודה תתבצע בסופו של דבר על הצד הטוב ביותר בין עובדיך ולקוחותינו. אנו מודעים לכך שהיום המציאות השתנתה ולך בסוף דרכך כמנהל היתה קשה המציאות החדשה.

אהבנו את הכבודות שבך, את הפנים בעלי השפם שלרוב היו חייכניות וסולחות עם קמטים עמוקים במצח - זכר למחשבות והחלטות קשות שעברת. כן אתה נפרד מאתנו עם הרבה סיפורי חיים קטנים כגדולים ששמרת קרוב ללבך ולא פירת אותם לכל פינה או נייר כי הלויאליות להחלטה, אדם או סוד היתה אחת התכונות הבולטות שבך. נזכור את הפנים הזועפות בוויכוחים מרים שהיו לעתים עם עובדיך על דרישות שהיו לך. אולם, הקול הרועם שנשמע מפיו הפך למצמוץ לח בעיניך וללחיצת יד חזקה בסיום הוויכוח, כי רגשי הלב שלך תמיד היו המצפון הרגשי שניווט אותך בדרך ניהולך. עד כדי כך, שבסופם של השנים ידעו העובדים שאם שאלו מבקש, זה לאחר לבטים רבים שלו ואין הוא מסתכל על כסאו אלא על טובת עובדיו ולקוחותיו. שאלו תמיד ניסה לנתח את המציאות שלעתים היתה בלתי אפשרית בצבעים של הגיון מציאותי עם שורשים חזקים בשטח.

שאל לימד את כולנו שכל תהליך מתחיל בשורה התחתונה של חשבון ורק לאחר מכן

אפשר להתייחס לשורות העליונות ולרעיון בכלל. אולם, אתה גם היית דוגמה לרוחב לב לכל מבקש עזרה כספית מכספך שלך. תמיד אזכור את אחת מאמרות השפר שלך (שהיו רבות): "מוטב לתת את הכסף שיש לך ביד פתוחה ולב חם מאשר לטמון אותו ביד קפוצה וקרירה ולב דומם". הבדיחות והסיסמאות היומימיות על מצב המדינה, המשק והחקלאות או הלצות על התרופות שהרופאים ניסו בכך לדחוף... היו מנת חלקנו כשפתחנו את הדלת בבוקרו של יום ומסירת שלום חם עם ברכות למשפחה בסיומו של יום. שאלו תמיד בירך את עובדיו בברכת נסיעה טובה ובטוחה כשהם לעתים היו עוזבים את הארץ לחו"ל. הוא לא קם מהכסא כדי לפרש קמעה במחוזות אחרים. הרגשתו היתה כה קשורה לאדמתו ולביתו עד אשר לא הרגיש אולי בטוח לעזוב אותה.

ימי הזכרון היו קודש אצלו וטלפון לחבר או לחברה "מאנשי הפלמ"ח" היו חלק מהקשרים שכה אהב לשמור. כבר הזכרתי ששאלו היה קצת יותר כבד ממני, כן, גם הרישומים האיטיים בפנקסונות האינפורמטיות, העצבנות מתיקתוקי המחשב שכונה על ידו "הגולם", חשבונות הבנקים האינפורמטיים שבדק בעיניו - כולם אזכור, כך שבסופו של יום, בין ענני הסיגריה שלו נפרדנו שנינו כשהוא עוד עובד. שאלו היה איטי אבל יסודי בדרכו ותמיד דרש מעצמו הרבה יותר משרד מהאחרים. כשפגשתיך בבית החולים אדם, גדול במיטה קטנה. נתת לי את ההרגשה הרגילה שגם ללא ענני הסיגריות, הבדיחות נשארנו כמו שהן, אולם החשק להמשיך דעך...

כך נפרדת מאתנו עם לב שגדל וגדל (תרתי משמע) שכל עולמך ועולם חבריך והמשפחה בתוכו.

אנו נפרדים ממך עובדיך וחבריך לעבודה מאד מאד עצובים יהיה זכרך ברוך לעד.

יואל וחבריך לעבודה

שאל – פרידה מחבר

ההיכרות ביננו החלה בשנת 1978 כאשר התמניתי למזכיר ה.מ.ב. ואתה כיהנת כמנהל השרות להזרעה. אני הייתי הצעיר שבין ראשי מוסדות הענף עד לאותה תקופה. ואילו אתה היית המבוגר והמנוסה "בחבורת הפיקוד". למרות פערי הגיל והמנטליות, ואולי דוקא בגללם, נרקמה בינינו ידידות אשר חרגה מתחומי קשרי העבודה.

1986 כשהתמניתי לנהל את אגודת 'און' ואז הפכנו לקלגות מגבילים לכל דבר ועניין, הצלחנו לנתב את המערכות לשיתוף פעולה, תיאום והבנות, גם אם לעתים נתגלו חילוקי דעות.

תמיד אמרתי והתייחסתי אליך כאל מורי ורבי. ללא ציניות ושלא ע"מ להשמיע מילים של כבוד. כזה היית בשבילי. אפשר אפילו להגיד שיותר מורה לחיים מאשר מורה בענייני עבודה. הדרך בה התייחסת אל החיים, אל ההנאות שאפשר להפיק מהם כמעט בכל מצב, הקלילות בה ידעת להגיד את המילה הנכונה במקום הנכון, הבדיחה שהוכנסה תמיד בדיוק בהתאמה לסיטואציה, כל אלה נתנו גם לי מבט שונה על מהות החיים. וידעתי להעריך זאת. וידענו להיות חברים בכל מצב.

שנינו עברנו טרגדיות של אבדן הרעיה. אני זוכר שאחרי פטירתה של שרה אשתך ז"ל, אמרת לי בפשטות שכזו... "את שנילקח, אין דרך להשיב. המתים מתים והחיים חיים. צריך להמשיך קדימה ולנצל את מה שיש...". באותה עת לא העלינו על דעתנו שכעבור כמה שנים, תחזור על אותם דברים אלא שהפעם בכיוון שלי. ידעתי ואני יודע, אמירות כאלה אפשריות רק בין חברים אמיתיים.

לא אנסה ליפות הכול או "למרוח" את חילוקי הדעות, השונות בגישות, תפיסת הניהול השונה, הויכוחים שלעתים הגיעו לטונים צורמים בעצמתם ובסגנונם. היו לאורך התקופה גם מצבים של נתק בין האגודות, של מתחים כמעט בלתי אפשריים לעבודה בארץ כה קטנה, של "סף נוק" בהתייחס לשולחינו. כמעט תמיד הפתרונות באו מתוך היחסים האישיים והחברות. כאשר סברת שהגיעו מים עד נפש, יזמת פגישה בארבע עיניים – רק שנינו, ליד שולחן עם סטייק טוב, בשיחה מלב אל לב והבהרת המשמעות והתוצאה האפשרית של פעולות שגויות, הובילו להסדרת העניין, או לפחות לפשרות שאפשרו המשך העבודה. הוכחנו לעצמנו שוב ושוב שמתוך הערכה וכבוד הדדי, ניתן לפתור כמעט כל בעיה ובעיקר, כאשר המדובר הוא באנשים כבני אדם קודם לכל.

תמיד חזרת ואמרת לי שאת החברות שום מצב ושום מתח ושום ויכוח לא יקח מאתנו. ועל כך תודתי.

בשנים האחרונות התרופף קצת הקשר. סיימנו את התפקוד פחות או יותר ביחד. אתה בחרת בדרך של התנתקות (פעילה) מהענף ומוסדותיו. ואילו אני נשארתי מעורב. נראה לי שלקחת את המושג "פרישה לגמלאות" במלוא מובן המילה, המשמעות והתפקוד. הפכת להיות אבא וסבא במשרה מלאה. דומני שהצלחת לנצל גם את הפרק הזה בחיים, כמו ברוב הפעילויות המגוונות בהן עסקת בשנים קודמות.

שאל ידידי הטוב, היית לי חבר, מורה דרך, ולא אחת גם מורה גבוכים במבוכי החיים.

יהי זכרך ברוך

תלי שור